05/06/2023

Η Ιερά Μονή Αγίας Τριάδος και η Θεολογική Σχολή της Χάλκης

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Πανηγυρίζει σήμερα το επ΄ ονόματι της Παναγίας Τριάδος τιμώμενο ναύδριο της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης. Η Θεολογική Σχολή της Χάλκης βρίσκεται σε λόφο, που ονομάζεται "Λόφος της Ελπίδας", στη Χάλκη των Πριγκηποννήσων της Κωνσταντινούπολης.

Η Σχολή είναι εγκαταστημένη εντός της Μονής της Αγίας Τριάδος, που ιδρύθηκε κατά την παράδοση από τον Μεγάλο άγιο Πατριάρχη Ιερό Φώτιο (9 ος αι.), ενώ υπάρχουν βάσιμες μαρτυρίες για προγενέστερη μοναστική παρουσία στο χώρο αυτό.

Παρακολουθήστε το σχετικό **ντοκιμαντέρ: "Χάλκη, ανάμεσα σε δύο κόσμους" της Pemptousia TV**

Η ανίδρυση και η ανασύσταση της Μονής συνδέεται, εκτός του αναφερθέντος Ι. Φωτίου, και με τους Οικουμενικούς Πατριάρχες Μητροφάνη Γ΄ και Γερμανό Δ΄. Ο τελευταίος, ο Γερμανός Δ΄ (1842-1845) επισκέφθηκε τη Μονή το 1842, είδε κατεστραμμένες και ερειπωμένες τις εγκαταστάσεις της και αφού έλαβε τη σχετική άδεια από τις οθωμανικές αρχές προχώρησε στην ανοικοδόμησή της.

Την **1η Οκτωβρίου 1844** με ειδική τελετή άρχισε η επαναλειτουργία της Ιεράς Μονής και ταυτόχρονα έγινε η έναρξη της λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής. Η Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης ιδρύθηκε για να καλύψει τις ανάγκες όχι μόνο της Εκκλησίας της Κωνσταντινούπολης, αλλά και της Ορθοδοξίας γενικότερα. Η Σχολή **είναι ίδρυμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου** και έχει ως άμεσο προστάτη, ρυθμιστή και πνευματική και διοικητική κορυφή τον εκάστοτε Οικουμενικό Πατριάρχη και την περί αυτόν Αγία και Ιερά Σύνοδο. Η λειτουργία της Σχολής διακόπηκε με απόφαση των τουρκικών αρχών το έτος 1971.

Ήδη από την ίδρυση της Ιεράς Θεολογικής Σχολής (της Χάλκης) το 1844, η Ιερά Μονή της Αγίας Τριάδος, με πρώτο σχολάρχη της τον μητροπολίτη Σταυρουπόλεως Κωνσταντίνο Τυπάλδο (1795-1867), αναγνώρισε ως προστάτη τόσο της μονής όσο και της Θεολογικής Σχολής τον ιερό Φώτιο. Αυτή η συγκυρία υπήρξε πολύ επιτυχής και από πλευράς ιδεολογικής κατεύθυνσης, δογματικών αρχών και γενικής μόρφωσης. Μάλιστα, τελεί τη μνήμη του πανηγυρικά την 6η Φεβρουαρίου, ενώ πανηγυρίζει και κατά την εορτή της Αγίας Τριάδος διατηρώντας την αρχαία μοναστική παράδοση.

Μετά την ίδρυση, κατά το 1844 (-1971/1991), της Θεολογικής Σχολής οι εκάστοτε σχολάρχες λάμβαναν και το αξίωμα του ηγουμένου της ιεράς μοναστικής και κοινοβιακής αδελφότητας, την οποία απαρτίζουν με έναν ιδιότυπο τρόπο οι αδελφοί της Ιεράς Μονής της Αγίας Τριάδος, οι καθηγητές και οι μαθητές. Μόνο ηγούμενοι υπήρξαν οι Μητροπολίτες Σταυρουπόλεως Μάξιμος Ρεπανέλλης (για το διάστημα 1971-1991), Θεωδορουπόλεως Γερμανός Αθανασιάδης (1991-1995), Μοσχονησίων (νυν Γέρων Δέρκων) Απόστολος Δανιηλίδης (1995-2011). Από τον Σεπτέμβριο του 2011 έως σήμερα, ηγούμενος είναι ο Μητροπολίτης Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπρυνιάδης, ο οποίος κατόπιν αδείας και προτροπής του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου, προχώρησε στην ανασύσταση μοναστικής αδελφότητος. Σήμερα η αδελφότητα απαριθμεί 5 πατέρες.

Η οριστική παύση λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής

Η καταδίωξη της Σχολής ξεκίνησε επί εποχής Νεότουρκων όταν κατά τη διάρκεια του **Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου** επιχειρήθηκε, αναποτελεσματικά, η απαλλοτρίωσή

της. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς της Σχολής αμφισβητήθηκε επίσης από την κεμαλική Τουρκία και διευθετήθηκε μόνο όταν το Φανάρι εξαναγκάστηκε να αποδεχθεί ως αντάλλαγμα την απώλεια της Εμπορικής Σχολής, το έτερο μεγαλοπρεπές κτίριο της Ρωμιοσύνης στη Χάλκη που ανήκε στο Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Η Θεολογική Σχολή Χάλκης δεν μπορούσε να μην επηρεαστεί όταν κατά τη δύσκολή περίοδο της διετίας 1964-1965 διαδοχικές τουρκικές κυβερνήσεις εφάρμοσαν ένα σχέδιο αποδυνάμωσης και υπονόμευσης του πατριαρχικού θεσμού.

Τα περιοριστικά μέτρα στην περίπτωση της Χάλκης κορυφώθηκαν το 1971, όταν μετά το στρατιωτικό πραξικόπημα, η ελεγχόμενη από τον στρατό υπηρεσιακή κυβέρνηση του Νιχάτ Ερίμ προχώρησε στην απαγόρευση της λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής.

Παρά τις σχετικές διαμαρτυρίες του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις αρχές Ιουλίου 1971 ανακοινώθηκε και επισήμως η παύση λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής Χάλκης, η οποία έκτοτε παραμένει κλειστή με διαδοχικές τουρκικές κυβερνήσεις να αρνούνται στην ελληνορθόδοξη μειονότητα το δικαίωμα της εκπαίδευσης των κληρικών της.

Διαβάστε περισσότερα ΕΔΩ